

Naar een klimaatrobuust peilbeheer

Koen Martens, Vlaamse Milieumaatschappij
Katrien Coene, Vereniging van Vlaamse Polders en Wateringen

Nieuw instrument “peilbeheer”

- **Blue Deal**

Evaluatie kaders + voorzien een kader om peildoelstellingen bindend te maken

- **Vlaams Klimaatadaptatieplan: S2 waterbeschikbaarheid en hergebruik**

A4. waterverbruik verminderen

Voor elke logische eenheid wordt een peilbesluit opgemaakt dat wordt bekrachtigd in een ministerieel besluit.

- **Stroomgebiedbeheerplan 2022-2027**

5B_A. De opmaak van een duidelijk kader voor het peilbeheer van de onbevaarbare waterlopen in Vlaanderen

Juridische basis

→ Wet onbevaarbare waterlopen artikel 21:

De Vlaamse Regering zal een algemeen reglement van de onbevaarbare waterlopen en grachten opmaken. ..., waaronder kan worden begrepen:

3° het peilbeheer

Wat is peilbeheer?

Peilbeheer:

het uitoefenen van invloed op de waterstanden van het oppervlaktewater en onrechtstreeks ook op de grondwaterstanden in een afgebakend gebied door het peil van de onbevaarbare waterlopen en grachten te sturen via regelbare en vaste constructies of via de inrichting en het beheer van waterlopen en grachten door een waterbeheerder

Taakstelling?

- De waterbeheerder voert een peilbeheer in overeenstemming met de doelstellingen van het integraal waterbeleid
- De waterbeheerder houdt bij het peilbeheer rekening met onder andere de behoeften inzake milieu, natuur, landschap, economie, landbouw en waterveiligheid

Wat?

- ▶ **Peilregeling** voor peilzones: welk streefpeil in welke zone?
- ▶ **Peilinstellingen**_regelbare constructies: instellingen pompgemalen, stuwen,...
- ▶ **Kwaliteitsbeoordeling** (MER, passende beoordeling,...)
- ▶ Overzicht van de **knelpunten** die met de bestaande inrichting van het gebied of met de bestaande regelbare constructies niet of niet volledig opgelost kunnen worden
- ▶ Een **actieplan** om de knelpunten te remediëren

Wie? Waar? Wanneer?

► Wie?

- Waterbeheerder(s) maken peilbesluit op
- Participatie is belangrijk: voorbereiding, advies, openbaar onderzoek

► Waar?

- MB: 26 prioritaire gebieden
- Op voorstel van waterbeheerders: overal

► Wanneer?

- Termijn van 2 jaar (verlengbaar) voor opmaak peilbesluit
- 6-jaarlijkse evaluatie

nr	Naam gebied	nr	Naam gebied
1	Oude Veurnevaart-Langeleed-Lenspolder	14	Sint-Onolfspolder en Meirdam
2	Blankaart	15	Vlassenbroek
3	Oudlandpolder	16	Denderbellebroek
4	Isabellavaart-Zwinnevaart	17	Zandbergenplein
5	Polder van Maldegem	18	Klakovijver
6	Scheldemeersen - Meldenmeersen - Langemeersen	19	Oudbroek-Schellandpolder
7	Oude Kale	20	PS Darmloop - De Maatjes
8	Damvallei	21	De Zegge
9	Moervaart-Zuidlede	22	De Liereman (Oud-Turnhout / Arendonk)
10	Kalkense Vaart	23	Vallei Laambeek
11	Leeggoed -Turfput - Berlarebroek en Donkmeer	24	Wik, Bokrijk, Kiewit: Zusterkloosterbeek, Schrijnebroeksbeek
12	De Konkel	25	Roosterbeek, Slangbeek en vijvercomplex Midden-Limburg
13	Moerzeke-Gespoelde Put/Grembergen	26	Schietveld - landbouwgebied van Peer

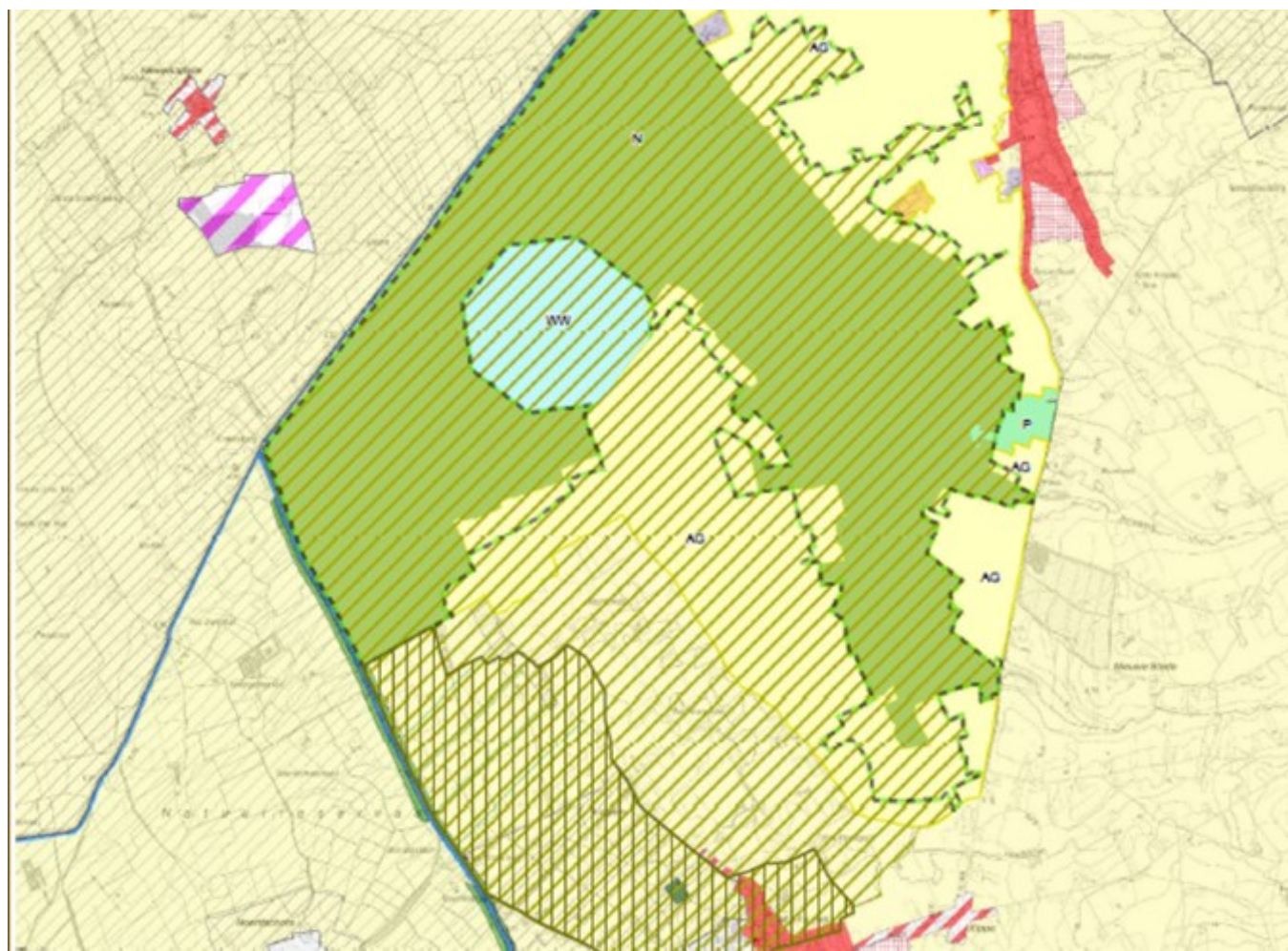

Naar een klimaatrobuust peilbeheer

Pilootgebied De Blankaart

Bestemming

Raamakkoord Blankaart fase 2

Kaart 4 : Gewestplan en Gewestelijk RUP Blankaart Merkembroek

Legende

- perimeter projectgebied
- studiegebied De Blankaart
- GRUP Blankaart - Merkembroek
 - natuurgebied
 - parkgebied
 - agrarisch gebied
 - gebied voor infrastructuur voor duurzame watervoorziening
- gewestplan
 - 0100- woongebied
 - 0101- woongeb. kult., hist. en/of esth. waarde
 - 0102- woongebied met landelijk karakter
 - 0105- woonuitbreidingsgebied
 - 0200- gebied gemeenschapsv. en openb. nut
 - 0401- gebieden voor dagrecreatie
 - 0701- natuurgebied
 - 0702- natuur wetsch. waarde of natuurres.
 - 0800- bosgebieden
 - 0900- agrarische gebieden
 - 0901- landschappelijk waardevolle gebieden
 - 0910- agrarische geb. met ecologisch belang
 - 0911- valleigebieden
 - 1100- ambachtelijke bedrijven en kmo's
 - 1200- ontginningsgebieden
 - 1504- bestaande waterwegen

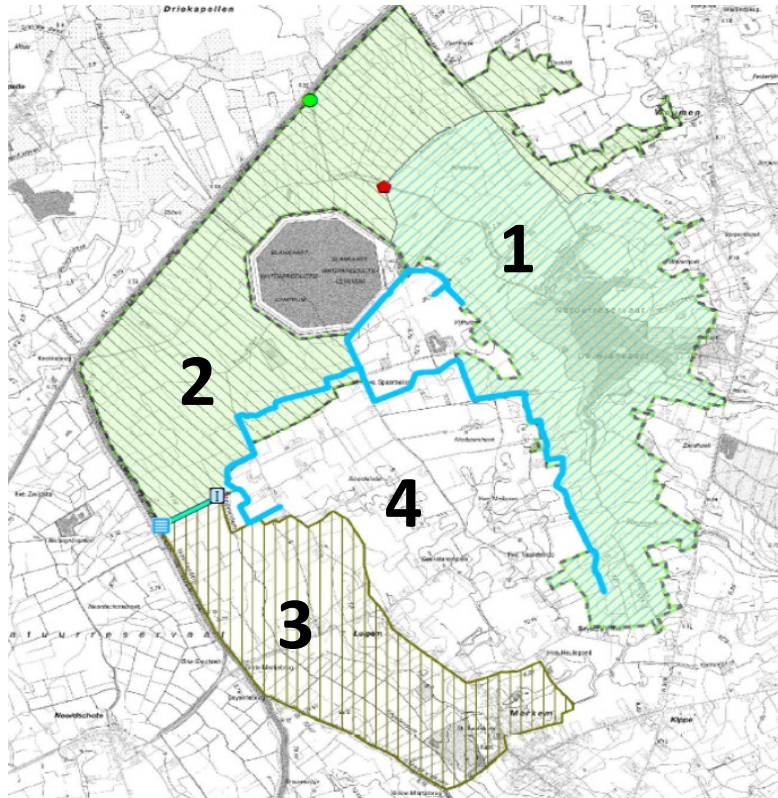
Bron:
- Digitaal versie van topografische kaart 1:10 000, raster, zwart/wit, NMI, opname 1991-2000 (200 Vlaanderen)
- Provinciale Natuurontwikkelingsplannen, stand eind januari 2008 (Onderwijs - Landbouwdepartement, 2008)
- Versie 1504 van het Gewestplan, Dagv. RWG,
- Algemeen Ruimtelijk Plan, 2007 (opgesteld 2011) (RWG)
Aangeleend op: 21/10/2013

Geschiedenis

- ▶ 1988 Ruime zone IJzervallei aangeduid als Vogelrichtlijngebied
- ▶ '93-'94 Zware overstroming IJzerbekken
- ▶ 2001 Raamakkoord De Blankaart
 1. Veiligheid: aanleg van een waterkering
 2. Maatregelen ifv natuurdoelstellingen o.a. waterpeilverhoging in projectgebied
 3. Milderende maatregelen voor landbouw
 - ✓ Vergoeden inkomensverlies door peilverhoging
 - ✓ Grondenbank uitruilen getroffen landbouwers
- ▶ 2006 Start natuurinrichtingsproject
 - ▶ 3 fasen met telkens aangepaste peilen

Gebiedsgericht differentiatie

1. Opwaarts stuw Stenensluisvaart “zone Blankaart”
2. Merkembroek - Woumenbroek
3. Stroomgebied Engelendelft
4. Binnendijkse zone

Huidige afspraken (fase 1 en 2)

- peilverhoging in gebied 1 en 2
- behoud overstrooming in gebied 3 (maar geen permanente vernatting)
- gravitaire afvoer uit gebied 4 (behalve bij overstrooming – noodpompwerking)

Voorwaarden peilverhoging:

- Verhoging pompcapaciteit pomp Stenensluisvaart
- Automatische stuw voor fijne peilregeling
- Voldoende gronden in natuurbeheer (via o.a. grondruil grondenbank)
- Vergoeding vernatting voor resterende landbouwers

Peilbesluit: fase 3 (in voorbereiding)

- Verschillende streefpeilen volgens doelstellingen, landgebruik, periode
- Kunstwerken: aan- en afslagpeil afgestemd op streefpeil
- Win/win - evenwichtsoefening
 - **natuur**
 - × Peilen i.f.v. natuurdoelen
 - **landbouw**
 - × droogtebestrijding
 - **drinkwaterproductie**
 - × optimale benutting ruwwater bespreken voorafgaand aan verlaging (o.a. bij overgang van hoger naar lager streefpeil)
 - **veiligheid**
 - × Dijk, inzet pompgevaartjes,...: optimalisatie nodig

Lessen voor de toekomst

- Gebiedsgerichte differentiatie is nodig i.f.v. kenmerken en doelstelling gebied
 - vergt veelal investeringen (stuw, pomp, dijk,...)
 - afspraken over begeleidende maatregelen (grondverwerving/grondruil, vergoedingen,...)
- Goede onderbouwing is cruciaal: meetpunten, modellering,... (vergt tijd!)
- Meetpunten cruciaal voor opvolging en evaluatie peilbeheer
- Peilafspraken zorgen voor duidelijkheid voor alle partners
 - minder discussie/conflict door goede afspraken
- Duidelijke afspraken zijn belangrijk, maar ook voldoende ruimte voor flexibiliteit i.f.v. onder meer neerslagvoorspellingen, droogte, ...

Peilbeheer: nieuw of niet?

► Vroeger

- Peilinstellingen regelbare constructies
- Vrijwillige overeenkomsten
- Niet afdwingbaar
- Geen officieel advies/inspraak
- Geen MER/passende beoordeling

► Nu

- Peilinstellingen regelbare constructies
- Peilbesluit bekrachtigd door minister
- Juridisch afdwingbaar
- Advies/inspraak
- MER/passende beoordeling

Verdere aanpak?

- ▶ Opmaak peilbesluiten is een uitdaging
- ▶ Financiële ondersteuning vanuit klimaatadaptatieplan:
 - Meetpunten
 - Onderbouwende opdrachten
- ▶ Gestart met 5 pilootgebieden
 - Opmaak type-documenten
- ▶ Overleg PG peilbeheer: kennis- en ervaringsuitwisseling

